

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**DE LEGE. || ET OBITER DE LIBERTATE CHRISTIANA
ASERTIONES THEOLOGICAE, AD PROMOVENDAM
studiorum renouationem Anni 1573. in disputationem
proposenda in Archiepiscopali Collegio Societatis ...**

**Broich, Willem von dem
Lupsius, Johann**

Moguntiae, 1573

Legis Euangelicæ, vis et efficacia, et quare noua dicatur. Cap. 16.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46889)

igitur erat non discedere à communi, recepta, constanti, plana, Ecclesie doctrina, qua Cere-
monialia omnino sublata, moralia verò præcepta penitus integra permanisse, cognoueram.

162. **IUDICIALIA** veluti medium obinent. Quamuis enim sequendi ea necessitas
sit sublata: nemo tamen, si usus ita postulet, & seruare, & ut pro lege seruentur statuere,
prohibetur: dummodo absit Iudaica illa opinio, legem Moysi adhuc vim suam retinere, siue
propter decentem Reip: administrationem ut venturo Messia populus præparetetur, quod
præcipue spectabatur in eorum institutione: siue (quod periculosius est) propter annexam
significationem: cum omnia illi populo, ut testatur Apostolus, in figura contigerint.

163. **QUATVOR** omnino Iudicialium præceptorum fontes siue capita erant; vel enim
ad principem, vel ad ciues, vel ad externos, vel ad domesticos cuiusq; pertinebant. Et principis
quidem cuiusmodi (ut summatim dicatur) esse debet electio, quod eius officium, quis honor
esset ei deferendus. Ciuibus verò quid seruandum, in distinctione agrorum, usufructuum,
cura commissarum rerum, & non commissarum, permutatione, alienatione, mutuo, locatione
tam rerum & iumentorum, quam operarum, pignore, fenore, iudicijs, testibus, pœnis homi-
num & bestiarum. Cum externis, siue amicis, per terram eorum iter habentibus, cohabitare
vel etiam ciues fieri & religionem ipsorum assumere volentibus, Idumæis, Egyptijs,
Ammonitis, Moabitjs, Eunuchis, de scortonatis, siue hostibus, tum terræ sibi promissæ in-
fidentibus, tum longius absentibus, quomodo se habere deberent. Cum domesticis postremo,
qua ratione serui tractandi, puniendi, dimittendi; liberi erudiendi in rebus fidei, instituendi
in moribus, vendendi paupertate cogente, vxor ducenda, habenda, dimittenda.

Legis Euangelicæ natura, vis et efficacia, et quare noua dicatur. Cap. 16.

164. **HÆC** fuere Elementa, sub quibus filij Dei adhuc paruuli erant seruientes; Cum
autem venit plenitudo temporis, venit & plenitudo perfectioq; legis, quæ & ipsa lex appel-
lata est; scripta non atramento, sed Dei digito: non deformata in lapidibus sed impressa ta-
bulis cordis carnalibus.

165. **EAM** si definire oporteat, dixerit quispiam non male, esse vim quandam caelestem et
diuinam, mentibus credentium infusam, docentem simul et mouentem ad agendum quæ ad salutem
æternam conducant, verbo sibi uel scripto aditum patefacientem, et sui usum commonstrantem.

166. **QUOD** si alijs quis magis descriptionibus delectetur, potissimum de diuinis lite-
ris sumptis, ut, quod sit lex fidei, aut lex spiritus uitæ, aut lex perfectæ libertatis, aut virtus
Dei in salutem omni credenti, aut charitas diffusa per spiritum in cordibus nostris, aut
charitas de corde puro, conscientia bona & fide non ficta: Suo sane iudicio fruatur, modo nè
absolutissimas putet descriptiones.

167. **REVERA** enim charitati aut gratiæ potius per spiritum sanctum in corda nostra diffusa, primæ partes debent videntur: fidei purificatio tabula cordis tanti momenti scripturam recepturæ: vñctioni libertas: vita spiritui: salus virtuti.

168. **ET** cum dubium nullum sit, quin lege euangelica intrinsecus ait B. Augustinus, data, impij iustificentur; si qua omnino ratione dici potest, sola fides iustificat: longe accommodatiori, sola charitas iustificat; accommodatissima porro, Solus Deus iustificat. Cum autem revera nihil horum omnino recte; veritas enim sic veritati detrabere videtur, ut si sola fides, non etiam charitas, non (quod blasphemum est) Deus iustificet: tutius est, ut hoc etiam et plura alia simul (Qui enim sine timore est, non poterit iustificari; Eleemosyna quæ à morte liberat, et ipsa est quæ purgat peccata et cat:) et singula seorsim, uocula illa uisa Solitudinis detracta, iustificare dicamus.

169. **CÆTERVM** ut solam iustificationem libertatem parere, salutem conferri, vitam ducere et cat: dicat, prohibetur nemo.

170. **NVM** autem ita solam legem Euangelicam iustificare, asfirmare liceat, ut alia exclusa censeantur, quæstio esse potest. Si enim non licet, inuenietur fortasse, qui sine fide et sine charitate, à quibus lex euangelica denominationem accipere solet, iustificetur, quod est adynaton: aut saltem non sufficiet lex euangelica ad iustificationem, ita quæ aduocanda erit alia leges; si licet, quid dicemus de ijs qui eam præcesserunt? aut si non præcesserunt eam, quomodo dicitur lex noua? veteri videlicet succedens; et non potius antiqua antiquior: primo antiquissima, ut quæ fuerit ab exordio mundi?

171. **CONSTAT** enim ab initio generis nostri, nullo sæculo, nulla ætate non existisse iustos aliquos, immo plurimos. Quis enim credat patriarchas tantum, et prophetas, et paucos præterea inscripturis celebres, de innúmerabili multitudine saluatos? Ut recte alicubi D. Ambrosius videatur, legem Moysi subintrantem cursum euangelij interrupuisse: Itaque non successit euangelium legi, sed præcucurrisset legem, et fortè concurrisset cum ea dicendum erit.

172. **QUANQUAM** nouam dici posse diffitendum non sit, quod nouos faciat homines; ac rursus, quod antiquanda nunquam, nunquam alia quæ illi succedat expectanda. Inter gratiam enim et gloriam, inter finem, et quæ proximè ducunt ad finem, quod potest esse medium? Interim non tollitur difficultas, quæ ex successionis nouitate nascitur.

173. **NEC** sat scio, an fecerit satis quæstioni huic, qui dixerit, homines illos ad nouum pertinuisse testamentum. Quomodo enim pertinuerunt si ipsum non acceperunt? si autem acceperunt; quomodo prius, quam à Christo in fine seculorum conderetur, non fuit?

174. **QVOD** si quis dicat præcipuum quod est legis euangelicæ, nimirum gratiam, semper fuisse: accessorium .i. absolutissimæ virtutis mandata minimè, sed cum qui dicitur patribus

patribus loquebatur in prophetis, quæ ad exteriorem cultum & institutionem vitæ pertinebant, nouissimè locutum in filio, quæ ad interiorem; in tres reprehensiones, incurret; primum enim, indignum est propter accessorium, Euangelium legi præponere velle; Deinde hoc filio Dei in carne venturo referuare: postremo non satis meminisse videbitur & charitatem præceptam, & cupiditatem in lege Mosis prohibitam, & fidem exactam fuisse: quibus quid absolutius reperiri possit, non video.

175. QUID igitur superest quo elabamur, cum non hominum commentum, sed Dei verbum sit expressum, euangelium legi successisse: nisi fateamur gratiam noui testamenti omnibus quidem seculis fuisse communem, sed gratiam vnius hominis Iesu Christi in plures non abundasse: Abundantiam gratiæ, & donationis, & iustitiæ vulgo non fuisse oblatam: expectatum esse, donec redemptione per Christum consummata, peccati impedimentum ab humano genere tolleretur.

Collatio legis & Euangelij Cap. 17.

176. *INTEREA*, quamuis gratia non ex vi legis daretur ijs qui viuebant sub priori testamento, qua de causa recte dicuntur ad nouum pertinuisse: ipsa lex tamen ad eundem suos ducere finem conabatur, ad quem euangelium: sed ratione minus efficaci, vel, si ita vis, rudiori, quia pedagogica.

177. *HINC* fit ut lex noua cum veteri vna fuisse, rectè afferatur. Vna quidem fine, at non vna perfectione. Illa enim in ymbrijs, hæc in luce; illa promissiones habens terrenas, hæc spirituales & cælestes; illa timoris & seruitutis, hæc amoris & libertatis; illa manum, hæc animum cohibens; illa iubens, hæc iuuans.

178. *EX* eo porro, quod legi nouæ perfectio tribuitur, sequitur quoq; euangelium legem complexisse & perfecisse, tum iustificationem conferendo, quam illa verbis & signis quibusdam polliceri tantum potuit; Nam quod impossibile erat legi, in quo infirmabatur per carnem, Deus filium suum mittens, in similitudinem carnis peccati, & de peccato damnauit peccatum in carne, ut iustificatio legis impleretur in nobis; tum auctorem suum legi subijciendo; tum præceptis illius consilia nonnulla, quæ spontè qui vellet completeretur, adijciendo; sed & legis sensum exponendo; & alicubi rationem commodam & tutam eiusdem obseruandæ tradendo.

179. *SEQVITVR* præterea veterem nouæ veluti semen quoddam et primam delineationem fuisse; & ideo sicut posteriora prioribus insunt, ita nouam veterem contentam fuisse.

180. *ILLVD* postremo ex eadem assertionem colligitur, non si multitudinem præceptoris